

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyně Mgr. Jaroslavou Křivánkovou ve věci

žalobce: nezletilý J. M., nar. x. x. xxxx, bytem H.
zastoupený zák. zást. : Mgr. Bc. E. M., nar. xx. x. xxxx, bytem
tamže
proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí, IČ 00551023, se sídlem Na
Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2 (dále jen MPSV),

v řízení o žalobě ze dne 13. 7. 2021 proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2021, č. j.
MPSV-2021/87440-914 o příspěvku na péči

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 18. 5. 2021, č. j.
MPSV-2021/87440-914 se zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadené rozhodnutí

1. Napadeným rozhodnutím žalovaného bylo zamítnuto odvolání žalobce a rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Plzni ze dne 26. 8. 2020 č. j. 6558/2020/STO, kterým bylo rozhodnuto o přiznání příspěvku na péči ve výši 6 600 Kč od června 2020, bylo potvrzeno.
2. Rozhodnutí je odůvodněno tím, že zákonný zástupce žalobce podal dne 5. 6. 2020 žádost o příspěvek na péči, Okresní správa sociálního zabezpečení Domažlice (dále jen „OSSZ“) vypracovala dne 29. 7. 2020 posudek o zdravotním stavu se závěrem, že žalobce je osobou do 18 let věku, jež se podle ustanovení § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost) s tím, že není schopen zvládat čtyři základní životní potřeby a to: mobilita, stravování, péče o zdraví, osobní aktivity a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby. Platnost byla stanovena od 5. 6. 2020 do 30. 6. 2025.
3. Proti tomuto rozhodnutí podal zákonný zástupce žalobce odvolání a žalovaný vyžádal posouzení stupně závislosti fyzické osoby Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, oddělení výkonu posudkové služby Plzeň (dále jen „PK MPSV“), jež zdravotní stav žalobce posoudila a ve svém posudku ze dne 26. 10. 2020 dospěla k závěru, že nejde o osobu do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. d) nebo c) zákona č. 108/2006 Sb., považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni IV nebo III, jde o osobu do 18 let věku, která se podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost). Není schopen zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb a tento stav existoval i k datu 5. 6. 2020. Doba platnosti (lhůta KLP): 4. 6. 2022. Žalobce podle přílohy posudků PK MPSV potřebuje pomoc při zvládání životních potřeb: mobilita, stravování, péče o zdraví a osobní aktivity, což odpovídá stupni II (středně těžká závislost).
4. Následně podle výroku a odůvodnění posudku ze dne 30. 4. 2021 PK MPSV vyhodnotila skutečnosti, které vedly k požadavku na doplnění posudku, a neshledala důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru s tím, že trvá na svém posudkovém zhodnocení ze dne 26. 10. 2020 a je v souladu s posudkovým zhodnocením OSSZ. Platnost posudku stanovila do 4. 6. 2022, tj. do tří let věku žalobce. K odvolacím námitkám sdělila, že zohlednila nutnost pomoci a dohledu při zvládání základních životních potřeb mobilita, stravování, péče o zdraví a osobní aktivity s tím, že ostatní základní životní potřeby zohlednit nelze, neboť jejich nezvládání nelze odůvodnit objektivně doloženou tíží funkční poruchy a rovněž ani nelze prokázat mimořádnou péči, která svým rozsahem, náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku, neboť i zdravému jednoróčnímu dítěti pečující osoba poskytuje pomoc při zvládání základních životních potřeb oblékání a obouvání, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby, neboť psychomotorický vývoj jednoróčního dítěte neumožňuje samostatné zvládání těchto základních životních potřeb.
5. Komise zajistila, aby mohl být žalobce vyšetřen pediatrem z Dětské kliniky FN Plzeň při jednání komise, k němuž matku se žalobcem pozvala, tak, aby mohl být objektivizován jeho zdravotní stav a funkční postižení a zejména, aby argumenty matky uvedené v žalobě, s ní byly projednány. Matka se však k jednání komise nedostavila a svoji neúčast z důvodu zdravotního stavu dítěte omluvila s tím, že se domnívá, že jeho účasti není třeba. K doplňujícímu posudku nebyly doloženy žádné nové lékařské zprávy.
6. PK MPSV zdůraznila, v souvislosti s obsahem odůvodnění uvedeného rozsudku, že je povinna řídit se daným zákonným podkladem při posuzování dětí dle jejich

psychomotorického vývoje a z něj jednoznačně vyplývá, a je nezpochybnitelné, že ani zdravé jednorocní dítě není schopno samo bez pomoci pečující osoby provádět hygienu, není schopno se samo obléci a obout a samo ještě nezvládá na nočníku vykonávat fyziologickou potřebu. Konstatovala proto, že tyto základní životní potřeby, požadované matkou žalobce jako nezvládané, neboť ostatní jednoleté děti tyto základní životní potřeby samy zvládají, zohlednit nelze. Při jejich nezvládnání nelze prokázat mimořádnou péči, jež svým rozsahem, náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku, přičemž věc konzultovala s dětskými lékařkami z Dětské kliniky FN Plzeň a dle nich je posudkové zhodnocení posuzovaného správné a je třeba respektovat fakt uvedený v zákonné normě, že při posuzování dítěte je správné a spravedlivé dodržování posuzování řádné péče dle věku dítěte a tzv. mimořádné péče, jež svým rozsahem, náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku. PK MPSV proto těžké motorické postižení žalobce zhodnotila v přiznání nezvládnání základních životních potřeb: mobilita a péče o zdraví, zohlednila nezvládnání čtyř základních životních potřeb opravňujících k přiznání středně těžké závislosti. Ostatní základní životní potřeby zohlednit nelze, neboť v jejich nezvládnání nelze prokázat mimořádnou péči, jež svým rozsahem, náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku. Provádění rehabilitačních opatření bylo komisí zohledněno v přiznání nezvládnání základní životní potřeby péče o zdraví a z tohoto důvodu nesouhlasí s vyjádřením soudu, že tato nebyla vzata v potaz a posudek z 26. 10. 2020 není z tohoto důvodu úplný a přesvědčivý. PK MPSV naopak posudek vypracovala se vši důsledností a prostudovala všechny doložené lékařské zprávy tak, aby posudek byl úplný, přesvědčivý a přezkoumatelný. Oproti minulému posouzení nebylo prokázáno posudkově významnější zhoršení zdravotního stavu, byly vyhodnoceny skutečnosti, jež vedly k požadavku na doplnění posudku a nebyly shledány důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru a z tohoto důvodu komise setrvala na svém původním posudkovém závěru ze dne 26. 10. 2020.

7. Žalovaný odkázal na závěry doplňujícího posudku ze dne 30. 4. 2021 s tím, že v něm nebyly zjištěny žádné nesrovnalosti. Shromáždil tedy podklady, jež jsou dle jeho názoru dostatečné pro zjištění skutkového stavu věci, vypracovaný posudek a doplňující posudek se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi a námitkami uvedenými v odvolání i rozsudku Krajského soudu v Plzni, a posudkový závěr pro účely odvolacího řízení ze dne 26. 10. 2021 proto považuje za úplný, objektivní a přesvědčivý a odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Konstatoval, že po zhodnocení všech důkazních prostředků dospěl k závěru, že žalobce splňuje od 5. 6. 2020 podmínky pro přiznání příspěvku na péči ve stupni II (středně těžká závislost). Přezkoumal soulad napadeného rozhodnutí a řízení, jež mu předcházelo s právními předpisy. Správnost napadeného rozhodnutí přezkoumal v rozsahu námitek uvedených v odvolání a dospěl k závěru, že rozhodnutí nebylo vydáno v rozporu s právními předpisy, a proto jej zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

II.

Žaloba

8. Včasnou žalobou ze dne 13. 7. 2021 s připojenou kopií napadeného rozhodnutí se žalobce zastoupený matkou jako zákonnou zástupkyní domáhal přezkoumání ve výroku uvedeného rozhodnutí žalovaného. V žalobě zrekapituloval dosavadní průběh řízení s tím, že předchozí rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2021, č. j. MPSV-2020/219579-914, jímž

bylo rozhodnuto o odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky - krajské pobočky Plzeň-jih ze dne 26. 8. 2020, č. j. 6558/2020/STO, bylo rozsudkem zdejšího soudu ze dne 16. 3. 2021, č. j. 16 Ad 3/2021-41 zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení s pokynem vyžádat doplnění posudku PK MPSV ČR ze dne 16. 10.2020 a poté věc rozhodnout znovu. Žalobce uvedl, že se nemohl osobně účastnit posouzení zdravotního stavu naplánovaného na 30. 4. 2021 s ohledem na vysokou incidenci onemocnění Covid-19 i proběhlou genovou terapii lékem Zolgensma a s tím související výrazně oslabenou imunitu. Uvedl konkrétní důvody, z nichž dovozuje, že žalovaný nevěnoval jeho námitkám uvedeným ve vyjádření dostatečnou pozornost.

9. Konstatoval, že podkladem k rozhodnutí byl nový posudek PK MPSV ČR v Plzni ze dne 30. 4. 2021, který, dle zvýrazněného textu, přikládá nejvyšší váhu neúčasti J. M. na osobním posouzení zdravotního stavu před posudkovou komisí s tím, že komise jejím prostřednictvím chtěla objektivizovat zdravotní stav a funkční postižení posuzovaného a ověřit argumenty uvedené v žalobě, co vše je či není schopen posuzovaný zvládat ve věku jednoho roku. Žalobce má za to, že ve věku necelých 23 měsíců nelze posouzení zdravotního stavu dítěte provést tak, aby přineslo potřebné informace o jeho zdravotním stavu zpětně ve věku 12 měsíců a vyšetření by proto bylo irelevantní a zavádějící. Kromě toho má za to, že žalovanému předložil velké a dostačující množství lékařských zpráv. Problém neshledává v nedostatku informací potřebných k posouzení žádosti, ale v jejich opakovaně chybném vyhodnocování žalovaným. Posudková komise se nevypořádala s požadavky soudu a v podstatě jen zopakovala tvrzení, jež byla soudem označena za nedostatečně odůvodňující vydání napadeného rozhodnutí, což lze hodnotit mj. jako svévoli orgánu moci výkonné. Žalovaný v napadeném rozhodnutí opětovně konstatoval, že žalobce potřebuje pomoc celkem při 4 základních životních potřebách a ostatní základní životní potřeby vzhledem k věku hodnotit nelze, s čímž však žalobce nesouhlasí, neboť pokud by měl zákonodárce v úmyslu zvládnutí dalších životních potřeb z posuzovaného okruhu vyjmout, učinil by tak v textu zákona obdobně jako v případě dětí u posuzování péče o domácnost. V jím namítaných okruzích životních potřeb však není žádná výjimka stanovena, a proto je žalovaný povinen jejich naplnění posoudit. Ohradil se proti odůvodnění rozhodnutí s tím, že nikdy netvrdil, že stejně staré děti sporné základní životní potřeby zvládají samy, nýbrž popisoval mimořádnou náročnost péče o žalobce, jež v jednotlivých aspektech i ve svém komplexu výrazně přesahuje náročnost péče o průměrné stejně staré dítě, přičemž právě tento rozdíl odůvodňuje přiznání příspěvku na péči v rozsahu navrhovaném žalobcem a žalovaný tak v rozhodnutí polemizuje s výrokem, jež žalobce nikde nevyslovuje.
10. Žalobce dále uvedl, že argumentace žalovaného týkající se hodnocení potřeby mimořádné péče je vůči posouzení skutkového stavu mimoběžná a nepřináší žádné nové informace, přičemž žalobce si i nadále stojí za tím, že péče o něj je z hlediska rozsahu, intenzity a náročnosti péče u jednotlivých základních životních potřeb mimořádná a podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku a to zcela nepochybně více než o jednu třetinu oproti péči věnované dítěti bez zdravotního postižení. Podmínka přítomnosti dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rovněž nepochybně naplněna, neboť postižení žalobce je klasifikováno jako prozatím nevyléčitelné, výrazně limitující rozvoj dítěte i jeho soběstačnost. Žalobce proto nadále shledává základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby, oblékání a obouvání a tělesná hygiena jako nezvládané, resp. splňující požadavek každodenní mimořádné péče. Dle jeho názoru tak rozhodnutí žalovaného nadále postrádá odůvodnění, na jehož základě žalovaný potřeby mimořádné péče neshledává.

11. V souvislosti s rozhodnutím Nejvyššího správního soudu č. j. NSS 5 Ads 254/2017-27 ze dne 12. 4. 2018 žalobce uvedl, že předsedkyně posudkové komise MUDr. J. M. je kožním lékařem a členka posudkové komise MUDr. E. S. je dětským lékařem. Dětská neurologie je tak odvětvím medicíny značně vzdáleným jejich specializacím a to i s přihlédnutím k vzácnosti onemocnění, jímž žalobce trpí. Z tohoto důvodu má za to, že by v posudkovém řízení měla komise upřednostnit závěry plynoucí z lékařských zpráv odborníků specializovaných na léčbu onemocnění, jímž trpí žalobce.
12. Dále žalobce upozornil na nejednotný postup v hodnocení základních životních potřeb v rámci území České republiky s tím, že je v rozporu s požadavkem rovnosti účastníků řízení, předvídatelnosti práva i jeho aplikace, jakož i obdobného rozhodování v obdobných případech a žalovaný neplní svoji povinnost zajišťovat sjednocování rozhodovacích pravidel.
13. Zdůraznil, že nepovažuje za vhodnou praxi v posuzování nároků na příspěvky na péči, kdy úřední osoby, jak tomu bylo i v posuzované věci, doporučují rodičům, aby nepodávali žalobu proti nepříznivému rozhodnutí a nechali po nějakém čase zdravotní stav posuzovaného přehodnotit znovu s odůvodněním, že ve dvou letech dítěte jsou pomyslné nůžky oproti zdravým dětem ještě více rozevřené a správní orgán proto akceptuje přiznání o něco vyššího stupně závislosti, avšak dotčené rodiny potřebují odpovídající pomoc od samého počátku diagnózy, neboť právě v počátcích je co nejintenzivnější péče nejdůležitější a zároveň časově, finančně i organizačně nejnáročnější.
14. Má za to, že napadené rozhodnutí má téměř identické vady s rozhodnutím, jež soud v téže věci již předtím zrušil. Dosavadní průběh řízení neodpovídá i nadále požadavku na zjištění skutečného stavu věci správním orgánem zakotveném v § 3 a požadavku na vydání rozhodnutí odpovídajícího všem okolnostem daného případu ve smyslu § 2 odst. 4 správního řádu. Dosavadní řízení zároveň odporuje ústavním zásadám spravedlivého procesu, neboť žalovaný bez patřičného vypořádání s argumenty žalobce jeho návrh zamítl a to i přes výslovný pokyn soudu se s nimi vypořádat a posouzení obsahu opravného prostředku žalovaným bylo jen formální. Z uvedených důvodů má za to, že napadené rozhodnutí trpí vážnými hmotněprávními i procesními vadami, jež nelze zhojit jinak, než jeho zrušením a vydáním nového rozhodnutí.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

15. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 9. 8. 2021 odkázal na výrok a odůvodnění posudku PK MPSV ze dne 30. 4. 2021, jež vyhodnotila skutečnosti, které vedly k požadavku na doplnění posudku, a neshledala důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru a setrvala na svém posudkovém zhodnocení ze dne 26. 10. 2020. Uvedla, že PK MPSV zohlednila nutnost pomoci a dohledu při zvládání základních životních potřeb s tím, že u nepřiznaných životních potřeb nelze ani prokázat mimořádnou péči, jež svým rozsahem náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku a tento závěr komise podrobně odůvodnila. Žalovaný zdůraznil, že sporné základní životní potřeby zohlednit nelze s ohledem na to, že i zdravému jednoročnímu dítěti poskytuje pečující osoba pomoc při zvládání základních životních potřeb oblékání a obouvání, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby, neboť psychomotorický vývoj jednoročního dítěte neumožňuje samostatné zvládání těchto základních životních potřeb.

16. Uvedl, z jakých důvodů pozval PK MPSV matku a žalobce k jednání ve věci doplňujícího posudku s tím, že matka se nedostavila, svoji neúčast omluvila. Zdůraznila, že provádění rehabilitačních opatření bylo komisí zohledněno v přiznání nezvládnutí základní životní potřeby péče o zdraví a z tohoto důvodu se ohrazuje proti vyjádření soudu, že posudek ze dne 26. 10. 2020 není úplný a přesvědčivý. PK MPSV vyhodnotila skutečnosti, které vedly k požadavku na doplnění posudku, a neshledala důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru a setrvala na svém původním posudkovém závěru. Žalovaná shromáždila podklady, jež jsou dostatečné pro zjištění skutkového stavu věci, a z provedených důkazů lze mít za prokázané, že bylo provedeno posudkové zhodnocení posudkově medicínských kritérií stanovených právními předpisy a ve vztahu k předmětu řízení. Vypracovaný posudek a doplňující posudek se vypořádal se všemi rozhodujícími skutečnostmi a námitkami uvedenými v odvolání i v rozsudku Krajského soudu v Plzni. Komise v posudkovém hodnocení posoudila předepsané skutečnosti a posudkově medicínsky se vyrovnala se všemi posudkově významnými údaji uváděnými ve shromážděné podkladové dokumentaci. Posudkový závěr pro účely odvolacího řízení ze dne 26. 10. 2020 považuje za úplný, objektivní a přesvědčivý. Po zhodnocení všech důkazních prostředků došla k závěru, že žalobce splňuje od 5. 6. 2020 podmínky pro přiznání příspěvku na péči ve stupni II (středně těžká závislost). Žalobou napadeným rozhodnutím proto bylo odvolání zamítnuto a napadené rozhodnutí úřadu práce potvrzeno.
17. Žalovaný se vyjádřil k charakteru příspěvku na péči s tím, že jeho účelem není plná úhrada nákladů za poskytování péče. Uvedl, že požádal o doplňující posudek ode dne 5. 6. 2020, tj. ke dni podání žádosti o příspěvek na péči. Princip závaznosti požadavku zadavatele pro vymezení data nebo období rozhodného pro posouzení může být částečně doplněn skutečností, že mohlo dojít k významné změně zdravotního stavu posuzované osoby. V takových případech sice PK MPSV musí posoudit jednak stav za období požadované zadavatelem, zároveň ale musí provést i aktuální posouzení zdravotního stavu k datu svého jednání. I z tohoto důvodu byla účast na jednání komise vhodná, přičemž k jednání komise byla domluvena přítomnost primářky z Dětské kliniky Fakultní nemocnice Plzeň.
18. K žalobní námitce, že předseda posudkové komise MUDr. J. M. je kožní lékař, žalovaný konstatoval, že MUDr. J. M. je od 1. 2. 2007 posudkovým lékařem s atestací a specifické postavení posudkových komisí spočívá v tom, že jsou nadány odbornou kompetencí v oblasti posudkového lékařství, tedy, že jsou schopny z medicínského hlediska komplexně posoudit zdravotní stav účastníka řízení, tedy neomezují se jen na některé lékařské obory a jsou odborně kompetentní k posouzení stupně závislosti pro účely příspěvku na péči. Žalovaná nezpochybňuje skutečnost, že je žalobce vážně nemocen, ale jeho nepříznivý zdravotní stav nebyl při objektivním posouzení učiněným posudkovou komisí takového charakteru, aby ke dni 5. 6. 2020 odůvodňoval vyšší stupeň závislosti. Žalovaná má proto za to, že napadené rozhodnutí je v souladu s hmotným i procesním právem a správní řízení netrpí vadami, pro něž by je bylo nutno zrušit. Navrhuje proto, aby byla žaloba jako nedůvodná zamítnuta.

IV.

Replika žalobce

19. Žalobce ve svém vyjádření ze dne 19. 8. 2021 v reakci na vyjádření žalovaného uvedl, že hodnotící kritérium zvládání základních životních potřeb používané žalovaným je v rozporu s podstatou, smyslem a účelem právní úpravy, kterým je hodnocení mimořádnosti péče o posuzovaného. Žalobce nikdy nezpochybňoval fyziologický rozsah péče o roční dítě, avšak zpochybňuje algoritmus hodnocení náročnosti péče o posuzovaného ve srovnání s průměrným zdravým dítětem téhož věku, kdy žalovaný opakovaně přehlíží rozdíl v náročnosti této péči i v oblastech, kde stejně staré zdravé dítě pochopitelně rovněž potřebuje péči. Dopomoc při sporných základních životních potřebách je u žalobce a stejně starého zdravého dítěte zcela nesrovnatelná. Těžké motorické postižení žalobce generuje jeho těžkou závislost a mimořádnost péče je nesporně více než o třetinu vyšší než péče o stejně staré zdravé dítě, což může porovnat i na základě osobní zkušenosti. Kritérium posouzení mimořádnosti péče tak nespočívá v tom, co stejně staré dítě zvládá samo bez pomoci pečující osoby, ale v tom, zda je péče v té které základní životní potřebě mimořádná. Pokud je péče ohledně té které základní životní potřeby mimořádná, lze tuto potřebu hodnotit bez ohledu na to, zda jsou schopny ji stejně staré zdravé děti zvládat úplně samy nebo ne. Žalovaný nebyl dle názoru žalobce schopen identifikovat předmět sporu a to navzdory tomu, že v průběhu řízení několikrát citoval zákonná ustanovení, jež připouštějí sporné potřeby hodnotit zcela v souladu se žalobním požadavkem a žalovaný tak zůstal u mimoběžné argumentace dokonce i navzdory vysvětlení předmětných ustanovení soudem v odůvodnění předchozího rozsudku. Připomněl, že z doložené zdravotní dokumentace, jež byla žalovaným opomenuta, vyplývá, že jde u žalobce o těžkou hypotonii a těžkou vývojovou retardaci v oblasti motoriky, žalobce je ve 14 měsících motoricky na úrovni 2. trimenonu, jedná se o těžce motoricky postižené dítě vyžadující trvalou celodenní péči ve smyslu rehabilitace motorických funkcí a pravidelných návštěv rehabilitačních zařízení.

V.

Posouzení věci soudem

20. Soud se souhlasem účastníků řízení rozhodl ve věci bez nařízení jednání (§ 51 odst. 1 zákona č. 150/2001 Sb., soudní řád správní – s.ř.s.), důkazy, obsažené ve spisu, pak hodnotil jednotlivě i v jejich souhrnu (§ 77 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní - s.ř.s.).
21. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s.ř.s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě a dospěl k závěru, že žaloba byla důvodná.

VI.

Rozhodnutí soudu

22. Jak vyplývá ze shora uvedeného, žalovaný dospěl na základě provedených posudků k závěru, že žalobce potřebuje pomoc při zvládání základních životních potřeb: mobilita, stravování, péče o zdraví a osobní aktivity. Dále dospěl k závěru, že ostatní základní životní potřeby, tj. oblékání a obouvání, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby zohlednit nelze, neboť jejich nezvládání nelze odůvodnit objektivně doloženou tíží funkční poruchy a nelze ani prokázat mimořádnou péči, jež svým rozsahem, náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku, neboť i zdravému jednoročnímu dítěti s ohledem na jeho psychomotorický vývoj pečující osoba poskytuje pomoc při zvládání uvedených

základních životních potřeb.

23. Rozsudkem zdejšího soudu č. j. 16 Ad 3/2021-41 ze dne 16. 3. 2021 bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 11. 2020 č. j. MPSV-2020/219579-914, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce ČR, jímž bylo rozhodnuto o přiznání příspěvku na péči o žalobce ve výši 6 600 Kč měsíčně od června 2020, a věc byla vrácena k dalšímu řízení. Důvodem bylo, že soud dospěl k závěru, že skutkový stav, jenž vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje doplnění, což způsobuje vady řízení. Soud totiž dospěl k závěru, že v posudku posudkové komise absentuje konkrétní odůvodnění závěru o absenci mimořádnosti péče v oblasti životní potřeby oblékání a obouvání, tělesné hygieny a výkonu fyziologické potřeby, již žalobce vyžaduje a to i při zohlednění jeho věku, jenž ho, stejně tak jako jeho zdravé vrstevníky, ve schopnosti zvládat tyto základní životní potřeby omezuje. Soud měl za to, že se žalovaný beze zbytku nevypořádal s argumentací žalobce, který uvedl, z jakých konkrétních skutečností tuto mimořádnost poskytované péče dovozuje. Dále měl soud za to, že je třeba za účelem posouzení využít metody vlastního pozorování žalobce tak, aby mohly být zjištěny jeho dovednosti a ověřena konkrétní tvrzení zákonné zástupkyně žalobce o nutnosti mimořádné péče, již je nutno žalobci v souvislosti se spornými životními potřebami poskytovat a jejich vyhodnocení. Zároveň soud dospěl k závěru, že v rozhodnutí absentuje vyjádření týkající se nutné intenzivně probíhající rehabilitace. Pokud žalovaný následně uvedl, že tento závěr soudu je mylný, neboť provádění rehabilitačních opatření bylo komisí zohledněno v přiznání nezvládnutí základní životní potřeby péče o zdraví, pak je třeba uvést, že tato skutečnost v posudkovém zhodnocení ani ve vydaných rozhodnutích explicitně obsažena není, a z tohoto důvodu soud uvedený závěr zaujal, neboť mu nebylo zřejmé, zda a jakým způsobem byla zohledněna.
24. Ve věci je sporné, zda jsou rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat žalobci v oblasti základních životních potřeby oblékání a obouvání, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby v porovnání s péčí, již je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku, mimořádná a zda žalovaným učiněný závěr o absenci mimořádnosti péče poskytované žalobci v oblasti uvedených základních potřeb měl oporu ve shromážděných podkladech pro posouzení stupně závislosti žalobce a zda žalovaný své závěry dostatečně odůvodnil. Soud se proto se nezabýval otázkou zvládnutí základní životní potřeby mobility, stravování, péče o zdraví a osobní aktivity neboť nezvládnutí těchto potřeby je mezi stranami nesporné.
25. Podle § 7 odst. 1 zákona o sociálních službách se příspěvek na péči poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby.
26. Podle § 8 odst. 1 zákona o sociálních službách „osoba do 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět

základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby.“

27. Dle § 10 zákona o sociálních službách platí, že „u osoby do 18 let věku se při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby podle § 9 odst. 1 a při hodnocení potřeby mimořádné péče porovnává rozsah, intenzita a náročnost péče, kterou je třeba věnovat posuzované osobě se zdravotním postižením, s péčí, kterou je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku. Při stanovení stupně závislosti u osoby do 18 let věku se nepřihlíží k potřebě péče, která vyplývá z věku osoby a tomu odpovídajícímu stupni biopsychosociálního vývoje. Mimořádnou péčí se rozumí péče, která svým rozsahem, intenzitou nebo náročností podstatně přesahuje péči poskytovanou osobě téhož věku.“
28. odle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách „při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.“
29. V posuzované věci byl zdravotní stav žalobce lékařsky posouzen celkem třikrát (jednou posudkovými lékaři správního orgánu prvního stupně dne 29. 7. 2020 a následně celkem dvakrát posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí (posudek ze dne 26. 10. 2021 a ze dne 30. 4. 2021).
30. V případě prvního posudku OSSZ Domažlice o zdravotním stavu žalobce ze dne 29. 7. 2020 bylo vycházeno ze zdravotnické dokumentace ošetřujících lékařů a ze sociálního šetření provedeného dne 5. 6. 2020, kdy šetření bylo provedeno formou pohovoru s otcem žalobce.
31. Proti rozhodnutí Úřadu práce ČR, jímž bylo rozhodnuto o přiznání příspěvku na péči ve výši 6 600 Kč měsíčně od června 2020, podal žalobce odvolání, v němž uvedl skutečnosti, pro něž se domnívá, že v neuznaných životních potřebách vyžaduje mimořádnou péči.
32. PK MPSV byl následně vypracován posudek ze dne 26. 10. 2020, jímž byla v hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby pro účely stanovení stupně závislosti přiznána potřeba pomoci jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb: mobilita, stravování, péče o zdraví a osobní aktivity s tím, že MPSV ČR byla v souladu s posudkovým zhodnocením OSSZ Domažlice. Komise nebyla v souladu se sociálním šetřením ze dne 5. 6. 2020 vzhledem k tomu, že v rámci něj nebyla použita metoda vlastního pozorování s popisem dovedností posuzovaného, ale bylo pouze použito sdělení pečující osoby do sociálního šetření. PK MPSV došla k závěru, že i zdravému 1ročnímu dítěti pečující osoba poskytuje pomoc při zvládání ZZP oblékání a obouvání, tělesná hygiena a výkon fyziologické potřeby, neboť psychomotorický vývoj 1 ročního dítěte neumožňuje jejich samostatné zvládání. PK MPSV v posudkovém zhodnocení mj. konstatovala, že ostatní základní životní potřeby zohlednit nelze, neboť jejich nezvládání nelze odůvodnit objektivně doloženou tíží funkční poruchy a ani nelze prokázat mimořádnou péči, jež svým rozsahem náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku s tím, že tento závěr podrobně odůvodnila ve svém posudkovém zhodnocení.
33. Poté, co byla podána žaloba v této věci, vypracovala PK MPSV posudek ze dne 30. 4. 2021

za účelem nového posouzení stupně závislosti žalobce ode dne 5. 6. 2020. Komise konstatovala, že z psychomotorického vývoje i zdravého dítěte jednoznačně vyplývá a je nezpochybnitelné, že jednoleté dítě není schopno samo bez pomoci pečující osoby provádět hygienu, samo se obléci a obout a samo ještě nezvládá na nočníku vykonávat fyziologickou potřebu. Z těchto důvodů komise konstatovala, že tyto základní životní potřeby požadované matkou posuzovaného jako nezvládané, neboť ostatní jednoleté děti je samy zvládají, zohlednit nelze, s ohledem na to, že při jejich nezvládnání nelze prokázat mimořádnou péči, jež svým rozsahem, náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku. PK MPSV přiznala nezvládnání základní životní potřeby mobilita, péče o zdraví, kde zohlednila mimořádnou péči i při provádění rehabilitačních opatření. Dále zohlednila nezvládnání čtyř základních životních potřeb, které dle zákonných norem opravňují k přiznání středně těžké závislosti. Ostatní základní životní potřeby zohlednit nelze, neboť v jejich nezvládnání nelze prokázat mimořádnou péči, jež svým rozsahem, náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě téhož věku. Oproti minulému posouzení nebylo prokázáno posudkově významnější zhoršení zdravotního stavu, byly vyhodnoceny skutečnosti, jež vedly k požadavku na doplnění posudku a nebyly shledány důvody pro změnu již přijatého posudkového závěru.

34. Krajský soud však považuje popsané závěry za nedostatečné, a to z následujících důvodů: Jestliže se závěr posudkové komise zakládá na absenci žalobcem tvrzené mimořádnosti poskytované péče, pak nelze za této situace zcela pominout tvrzení žalobce uvedené v odvolání ze dne 9. 9. 2020, kdy žalobce ke zvládnání základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby uvedl: *„stejně staré děti už zvládnou bez potíží sedět samy na nočníku....Žalobce by neměl vzhledem ke slabým zádivým svalům tak hrozící skolióze páteře vůbec samostatně bez opory sedět... po chvíli ztrácí stabilitu a hrozí, že spadne. Proto by v případě učení se na nočník byla potřeba neustálá podpora a asistence jiné osoby pro případ náhlého pádu právě kvůli slabosti těla, což u dětí stejného věku není. Nadto má žalobce problémy s vyprazdňováním, právě kvůli celkové slabosti.... a v tomto ohledu vyžaduje i velmi často mimořádnou péči, kdy je třeba mu tlačit kolínka k bříšku a pomáhat mu dostat se do pro něj vhodné polohy k vyprazdňování.“*
35. K tvrzené mimořádnosti poskytované péče v souvislosti se zvládnáním základní životní potřeby oblékání a obouvání žalobce uvedl: *„Je jasné, že ani stejně staré dítě se ještě nezvládne úplně samo obléct ani obout, ale už v tomto věku si to může vyzkoušet...syn oproti zdravým vrstevníkům však leží na zádech nebo na břiše, je těžce vývojově retardován v oblasti motoriky a u něj tedy není ani šance toto trénovat hrou nebo nápodobou...i v tomto bodě vyžaduje každodenní mimořádnou péči, když oproti zdravým vrstevníkům je rozdíl znát i v případě, kdy ho oblékáme my (nejde mu např. jen tak navléct mikina vsedě přes hlavu, ztratil by stabilitu a spadl by, vše v tomto ohledu probíhá vleže).“*
36. K tvrzené mimořádnosti poskytované péče v souvislosti se zvládnáním základní životní potřeby tělesná hygiena žalobce uvedl, že: *„I v tomto směru vyžaduje syn oproti zdravým vrstevníkům každodenní mimořádnou péči. Na rozdíl od zdravých dětí nemá např. možnost stoupnout si k umyvadlu a zkusit si mýt ruce.nebo například koupání je o hodně náročnější než v případě stejně starých zdravých dětí. Syn musí mít speciální lehátko do vany, které mu zajistí dostatečnou oporu. Pokud bychom ho chtěli do vany posadit bez opory, opět hrozí poškození páteře kvůli slabosti svalů nebo náhlý nekontrolovaný pád... Poloha vleže na břiše pro něj ve vaně*

s vodou také není vhodná, protože občas mívá i náhlou slabost v oblasti krku, kdy mu spadne hlava dolů. Se synem je tedy už nyní při koupání mnohem náročnější manipulace, než se zdravým dítětem...“

37. Z uvedených tvrzení nelze, dle názoru soudu dovodit, jak činí žalovaný, že by jimi bylo tvrzeno, že zdravé osoby ve věku žalobce jsou schopny zvládat uvedené základní potřeby, jak uvádí žalovaný, ale je jimi dokládána mimořádnost péče při jejich zvládání.
38. Na druhou stranu tato vyjádření sama o sobě nemohou posudkovou komisi zavazovat ve výsledném posouzení věci, avšak dle názoru soudu se jedná o relevantní podklad pro „zjištění potřeb osoby“ ve smyslu § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách. Posudková komise však uvedená vyjádření ponechala i v doplnění posudku ze dne 30. 4. 2021 zcela bez povšimnutí, aniž by uvedla, zda a z jakých konkrétních důvodů neprokazují mimořádnou péči.
39. Soud považuje za nutné v té souvislosti poznamenat, že PK MPSV ve svém rozhodnutí ze dne 10. 11. 2020 uvádí, že není v souladu se sociálním šetřením ze dne 5. 6. 2020, neboť nebyla použita metoda vlastního pozorování s popisem dovedností žalobce, ale bylo použito pouze sdělení pečující osoby. Z tohoto důvodu byla dle názoru soudu zcela na místě snaha posudkové komise žalobce pozorovat a vyšetřit na plánovaném jednání a to za účasti lékařky Dětské kliniky Fakultní nemocnice. K realizaci vyšetření však nedošlo s ohledem na omluvu zákonné zástupkyně žalobce, jež se obávala realizovat vyšetření žalobce zejména vzhledem k další vlně pandemie Covid 19, k aktuálně probíhající léčbě snižující imunitu žalobce a zároveň vyjádřila pochybnosti o potřebnosti osobní účasti žalobce. Soud má za to, že se jeví vhodným i to, aby komise provedla orientační pozorování a vyšetření žalobce a to eventuálně i v místě jeho bydliště, a aby členem komise byl dětský lékař, jenž by věc eventuálně, s ohledem na vzácnost onemocnění žalobce, konzultoval s neurologem, který se na dané onemocnění specializuje.
40. Pokud však došla posudková komise následně k závěru o absenci mimořádnosti péče věnované žalobci s odůvodněním, že totožnou péči je třeba věnovat i zdravému dítěti téhož věku, a to aniž by bylo provedeno osobní vyšetření a pozorování žalobce a aniž by byly rozsah, intenzita a náročnost péče, již je třeba při výkonu sporných životních potřeb třeba věnovat žalobci, postaveny na jisto, pak je, dle názoru soudu, komisí přijatý závěr předčasný, neboť při hodnocení (ne)zvládnutí základních životních potřeb hodnocené osoby není možné vycházet ze samotného zdravotního postižení a věku žalobce, ale je třeba hodnotit, jak se toto postižení skutečně projevuje v rozsahu poskytované péče v každodenní realitě. Nelze vyloučit, že žalobcem tvrzená mimořádnost péče svým rozsahem, intenzitou ani náročností s ohledem na věk žalobce mimořádná není, avšak takový závěr musí být dostatečně odůvodněn. Ač žalovaný odkazuje na své podrobné odůvodnění toho, proč nelze jednotlivé žalobcem konkrétně popisované skutečnosti týkající se nutnosti mimořádné péče v rámci sporných základních životních potřeb považovat za péči mimořádnou, podstatně přesahující péči, poskytovanou osobě téhož věku svým rozsahem, intenzitou či náročností, toto však v uvedeném posudku, ani ve vydaných rozhodnutích obsaženo není. Žalovaný se totiž omezuje jen na konstatování toho, že: *„Z psychomotorického vývoje i zdravého dítěte jednoznačně vyplývá a je nezpochybnitelné, že jednoleté dítě není schopno samo bez pomoci pečující osoby provádět hygienu, není schopno se samo obléci a obout, samo ještě*

nezvládá na nočníku vykonávat fyziologickou potřebu. Z těchto důvodů komise při vyjádření se k námitkám matky posuzovaného konstatovala, že tyto základní životní potřeby požadované matkou posuzovaného jako nezvládané, protože ostatní jednoleté děti tyto základní životní potřeby samy zvládají, zohlednit nelze, neboť při jejich nezvládnutí nelze prokázat mimo žádnou péči, jež svým rozsahem, náročností a nutností značně převyšuje péči o zdravé dítě stejného věku.“ Z tohoto důvodu pak dospěl soud k závěru, že nedošlo k naplnění § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a posudek posudkové komise, z něhož žalovaný při svém rozhodnutí vycházel, není v tomto ohledu úplný a přesvědčivý.

41. Nejvyšší správní soud se již v minulosti otázkou účasti posuzovaného na jednání posudkové komise zabýval ve svém rozsudku ze dne 14. 9. 2011, čj. 4 Ads 82/2011-44. V právní větě k tomuto rozsudku Nejvyšší správní soud shrnul, že „*přímé osobní vyšetření posuzované osoby lékařem okresní správy sociálního zabezpečení a posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí by v řízení o příspěvku na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, mělo být pravidlem. Takové pravidlo však nemůže platit bezvýjimečně a vždy musí být náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu.*“
42. Obdobně se touto problematikou zabýval Nejvyšší správní soud i ve svém rozsudku ze dne 2. 4. 2014, čj. 3 Ads 50/2013-32, ve kterém došel k závěru, že „*i podle další judikatury Nejvyššího správního soudu je vyšetření posuzovaného při jednání komise základním prostředkem pro odstraňování rozporů mezi závěry sociálního šetření a posudkovým hodnocením posudkové komise. V takovém případě je povinností odvolacího správního orgánu žádat po posudkové komisi doplnění posudku, pokud posudková komise postavila své hodnocení na rozporných podkladech, aniž by rozpory sama odstranila nebo vysvětlila*“ (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, čj. 6 Ads 17/2013-25).
43. Krajský soud proto zvažoval, zda okolnosti projednávané věci odůvodňovaly postup opačný, tj. posouzení žalobcovy věci bez osobního vyšetření a z výše uvedených důvodů dospěl k závěru, že tomu tak nebylo. Naopak soud považuje osobní vyšetření a pozorování žalobce za nezbytné pro řádné posouzení toho, zda je péče, kterou je třeba věnovat žalobci, svým rozsahem, intenzitou a náročností ve srovnání s péčí, již je třeba věnovat zdravé fyzické osobě téhož věku, mimořádná. Jelikož lékařský posudek je stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost, resp. správnost. Lékařský posudek lze považovat za takový jen v případě, že se v něm posudkový lékař, případně posudková komise, vypořádají se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným posuzovaným a tyto své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014 - 22; ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 - 20; ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009 - 53; ze dne 9. 2. 2006, č. j. 6 Ads 25/2004 - 58; ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 61, č. 800/2006 Sb. NSS; ze dne 28. 8. 2003, č. j. 5 Ads 22/2003 - 48).
44. Na základě shora uvedeného dospěl krajský soud k závěru, že žaloba je důvodná, a proto podle § 78 odst. 1 s. ř. s. jí napadené rozhodnutí zrušil.

VII.
Náklady řízení

45. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá nárok na náhradu nákladů řízení (**výrok II. rozsudku**) dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšný žalobce nepožadoval přiznání náhrady nákladů řízení za situace, kdy v řízení byl zastoupen zákonnou zástupkyní, přičemž řízení je v souladu s ust. § 11 odst. 1 písm. b) z.č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích osvobozeno od SOP.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.).

V Plzni dne 12. 10. 2021

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně